

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Adunarea eparhială.
Concertul corului mixt al episcopiei noastre.
Pr. Ioan Goron: Robia babilonică.

Cronică. — Concursuri pentru întregirea parohiilor vacante Pădureni, Poiana-Ampoiului și Miluan.

ADUNAREA EPARHIALĂ

Sedința a treia. Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul *Dr. Lazar Chirilă*, prezintă în scris două propuneri; una în care cere să se facă toate demersurile posibile pentru a se da în folosința cultului ortodox biserica universității, ajunsă în posesiunea definitivă a statului român, prin rectificarea cărților funduare; a doua să se intervină pentru denunțarea concordatului. Amândouă chestiunile se predau comisiunii de organizare, spre studiere.

Deputatul prot. *Alex. Baba*, prezintă raportul comisiunii de verificare referitor la alegerile contestate în cercul Baia-mare, Lăpuș și Zlatna. Cele două dintâi, aflându-se contestațiile neîntemeiate, se validează. A treia, adică alegerea dlui Ioan Rusu Abrudeanu, urmează să se constate dacă d-sa este sau nu înscris ca membru în vre-o adunare parohială de pe teritoriul eparhiei noastre. Pe baza acestei constatări — condiție impusă de regulamentul de alegere în vigoare în eparhia Clujului — va fi validat sau invalidat în viitoarea Adunare eparh.

Se începe discuția raportului Consiliului eparhial din Cluj, către Adunarea eparhială, în care se cuprinde întreagă activitatea din anul trecut. Acest raport s'a tipărit și împărțit la toți deputații, de aceea se ia la cunoștință în general. În mod special Adunarea eparhială exprimă M. Sale Regelui Carol al II-lea toată gratitudinea pentru înalta atențiune dată parohiilor noastre Deda și Petriș, din prilejul înaltei vizite ce li s'a făcut acestor parohii.

Adunarea eparhială se asociază la omagiile aduse dlor N. Iorga și Oct. Goga, din prilejul sărbătoririi lor.

Se ia act de proiectul legii de unificare a învățământului teologic, elaborat de Sf. Sinod și roagă pe P. Sf. Sa să facă stăruințe ca în viitoarea lege institutele de cultură teologică să rămână sub conducerea bisericii.

Cu deosebită plăcere se ia act de părinteștile vizite canonice ale Prea Sf. Sale, unor parohii îndepărtate, dorindu-i sănătate și tărie ca să poată face și în viitor.

Consiliul eparhial e rugat să finalizeze actul alegerii de protopop din tractul Lăpuș. La timpul oportun se va interveni să fie trecut din nou în buget postul de misionar eparhial.

Se ia la cunoștință cu adânc regret trecerea la cele vecinice a regretatului *Dr. Vasile Pahone*, distins membru al Consiliului și Adunărilor noastre eparhiale. În semn de omagiu Adunarea se ridică în picioare.

Consiliul eparhial a ținut în anul trecut 2 ședințe plenare, 6 bisericești, 1 culturală și 9 economice, în cari s'au decis 194 cauze. Acte intrate și rezolvate au fost 8416.

Dr. Aurel Baciu prezintă raportul comisiunii bisericești. Extragem din acest raport următoarele date: În eparhie avem 16 protopopi titulari, un administrator protopopesc, 3 protoierei stavrofori, 3 protopopi onorari, 234 parohi, 135 administratori parohiali permanenți, 11 capelani, 2 diaconi, 2 preoți pensionați, 53 preoți văduvi, 21

preoți ieromonahi, 2 preoți celibi, 91 preotese văduve, 304 soții de preoți, 541 copii de preoți și 96 orfani de preoți. În 1931 au murit 5 preoți. Parohii avem 407 matere și 102 filii. S'au înființat 3 parohii noi. Parohii vacante în total 26. S'au hirotonit 12 preoți noi și un diacon, au trecut examenul de calificare preotească 24 absolvenți ai Academiei teologice.

Populația ortodoxă: 76.944 familii cu 332.677 suflete. Căsătorii s'au încheiat în total 2943, cu 259 mai puține ca în anul 1930. Din acestea la biserică 2804, numai la forurile civile 139. Căsătorii mixte 559. Nașteri legale 4505 băieți și 4430 fete, ilegale 518 băieți și 545 fete. Totalul nașterilor 9998, în minus cu 371. Morți 6215 (plus 296). Conviețuiri ilegale 2026 (plus 115). Procese de divorț bisericesc 134 (— 26).

Sfințiri de biserici, prin episcopi s'au săvârșit 5, iar prin delegați 6.

Academia teologică a avut în total 122 studenți, între cari și 9 studente.

Revizorul eparhial a făcut 62 de deplasări, iar protopopii 540.

Treceri am înregistrat 5021 dela uniți și 30 dela sectari, un plus de 1204 față de anul trecut.

Propaganda religioasă s'a menținut intensă. Cercurile religioase au ținut 237 întruniri cu serviciu divin, maslu, ținându-se 245 predici, 391 conferințe și prelegeri de către 191 preoți, 7 învățători și 8 alți intelectuali. Biserica a fost cercetată regulat de aproximativ 133.000 suflete. Nu o cercetează deloc cam 9476. S'au mărturisit în posturi în total 146.307 de credincioși, nemărturisiți 74.314.

La propaganda religioasă au contribuit și profesorii de teologie și clericii, apoi Societatea ortodoxă a femeilor române la toate filialele ei. Pentru propaganda religioasă se va cere concursul intelectualilor dela orașe.

În eparhie avem 9060 văduve, 8823 orfani și 3008 săraci avizați la caritatea publică. Ajutoare s'au împărțit în bani Lei 109.650 plus haine și bucate la 913 credincioși lipsiți. Asistență organizată nu se face în 45 parohii.

Propaganda sectară e în stagnare remarcabilă. Sectari în total români avem 3253, împrăștiati în 203 parohii. În 177 parohii nu avem nici un sectar.

Pe teritoriul eparhiei sunt în total 2661 (— 54) cărciune, cu 496 proprietari ortodocși, 892 străini și 1273 ovrei. Au scăzut cei ortodocși cu 67, străinii cu 22, iar ovreii au sporit cu 35. Bețivi pățimași sunt 1448 (— 267) iar abstenenți 7603 (plus 63). Fiind reclamațiuni că repausul duminical nu se respectă, crășmele ținându-se deschise, se vor face noi intervenții la organele statului.

Din raportul comisiunii culturale, prezentat de dl *Ioan Ciupe*, se constată cu satisfacție scăderea numărului analfabeților. Pentru înlăturarea proletariatului feminin, fetelor să li se dea o educație practică. Pentruca învățătorii să primească o educație în spirit bisericesc, Consiliul eparhial va interveni ca unei școale normale de învățători să i se dea caracter confesional. În chestia clădirilor școlare folosite de stat, se re'noesc hotărârile anterioare, de menținere a dreptului de proprietate. Până atunci se vor face demersuri pentru plata chiriiilor.

Din datele statistice privitoare la știutorii de carte, reiese că procentul analfabeților credincioșilor noștri este de 22.

Catehizația în școalele secundare se face de către 13 preoți profesori titulari și 9 suplinitori. Catehizația în școalele primare au prevăzut-o 260 preoți, 206 învățători și 3 catiheți speciali în Cluj, A.-Iulia și T.-Mureș.

Reuniuni de femei avem 104, cu 6811 membre, 317 biblioteci parohiale cu 30.394 cărți, cercetate de 5733 cititori, 87 coruri cu 2542 membri, etc.

În parohiile eparhiei noastre funcționează 3208 funcționari ortodocși, 1689 gr.-catolici și 1840 străini.

Prin referentul *Andrei Ludu*, se pune în discuțiune „Fondul ajutorului preotesc”: Adunarea eparhială ia act de înființarea lui și-i aprobă socotelile. Statutele, se îndrumă să fie supuse din nou congresului preotesc pentru a li se aduce unele modificări de precizare.

Deputatul *Dr. Laurian German*, prezintă raportul comisiunii economice. Se ia act de situația diverselor fonduri. Se relevă că donațiunile făcute diferitelor parohii, cu toată situația precară economică, se cifrează la aproape 4 milioane Lei.

În cursul anului 1931 au fost în construcție 32 clădiri noi de biserici, din cari s'au terminat 14. Reparații mai mici s'au

făcut la 42 biserici. Cu clădirile noi și reparații s'au cheltuit 8 și jumătate milioane de Lei. Fonduri speciale pentru zidiri de biserici avem 194 cu o avere de 19 mil. Lei. Clădiri de biserici avem: corespunzătoare 333, necorespunzătoare 92, capele provizorii în 84 parohii și filii. Case parohiale în construcție au fost 9 și s'au terminat 4. S'au cumpărat două case noi. Reparații la case și supraedificate s'au făcut în 43 parohii, investindu-se aproape un milion și jumătate. Fonduri speciale pentru zidiri de case parohiale, sunt 152, cu avere de 3,258.742 Lei. Case parohiale corespunzătoare avem 198, necorespunzătoare 52 și de loc în 157 parohii matere.

Până în prezent, prin reforma agrară, parohiile eparhiei noastre au primit în mod definitiv 3129 jugăre, iar provizoriu 1931, plus 110 jug. terenuri de biserici, case parohiale și cimitire, în total 5171 jug. adică 33% din ce ni se cuvenea. Adăugând pământul de cultură primit la cel avut înainte de reforma agrară, avem un total de 7058 jugăre, cari raportate la 399 preoți-parohi, revine de preot 17.5 jug. Azi avem încă 251 parohii matere și filii cari n'au primit nimic prin reforma agrară. Sesiuni necomplete au 274 parohii matere și 43 filii, și nici un petec de pământ n'au 44 de parohii matere și 59 filii. Preoții din 84 parohii, în afară de cimitir, n'au nici un petec de pământ sesiune parohială.

Averea activă a parohiilor este de 204 milioane Lei.

Sedința a IV-a. Prea Sf. Sa prezintă și Adunarea eparhială în semn de omagiu ascultă în picioare cetirea următoarei telegramme ce se hotărăște să se trimită M. Sale Regelui Carol al II-lea.

Majestății Sale Regelui Carol II.

București.

Situațiunea economică generală a atins în mod dureros și preoțimea din Eparhia noastră, în deosebi pe cei cari păstoresc în Munții-Apuseni un popor sărăcit, reduși exclusiv la salarul dela Stat, primit și acesta cu mari întârzieri.

De aceea îndrăznim a rugă pe Majestatea Voastră, ocrotitorul Bisericii ortodoxe în spiritul glorioaselor tradiții voevodale, să binevoiască a luă sub Augusta protecție această preoțime, care nu-și mai poate împlini misiunea ei spirituală și națională.

Încredințând Tronul și Țara, că acești preoți sunt cei mai încercați factori ai ordinii, disciplinei și moralității într'o epocă de frământări și suferințe sociale, socotim că ei sunt vrednici de sprijinul Statului și de atențiunea lui înțelegătoare.

Din tot sufletul Vă zicem: Să trăiți Sire, Domnul nădejdelor ortodoxiei românești.

*Din încredințarea Adunării
Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului
Episcopul Nicolae Ivan.*

Deputatul prot. *Vasile Gan*, prezintă raportul comisiunii bisericești în chestiunea zidirii catedralei. Din acest raport se constată că în anul trecut s'a primit pentru fondul de zidire al catedralei suma de Lei 1,686.578. S'a cheltuit 2,040.578. Datoria totală pentru catedrală este de 2,304.580 Lei. Pentru continuarea lucrărilor catedralei, dl arhitect Gh. Cristinel ne-a prezentat trei alternative. Cea dintâi, dacă s'ar continua conform planului original, atunci terminarea ar costa Lei 17,185.025. A doua, înlocuindu-se coperișul cupolei pronaosului cu tablă de aramă, restul conform planului original, ar costa 16,071.025. A treia alternativă ar consta în înlocuirea pietrii naturale cu piatră artificială, și ar costa Lei 8,697.000. După lămuririle date de P. S. S. se hotărăște să se facă numai lucrări provizorii în cadrul unei sume de maximum 3 milioane, în așa fel ca să se poată servi în catedrală, nefiind perspective de a se obține fondurile necesare continuării lucrărilor conform planurilor originale. Pentru întocmirea proiectului și devizului acestei lucrări, în săptămâna viitoare va sosi la Cluj dl arhitect Cristinel.

În baza raportului dep. *Dr. Seb. Stanca*, din partea comisiunii organizatoare, Adunarea eparhială fiind de acord de a se face o nouă arondare a cercurilor electorale, însărcinează Consiliul eparhial să prezinte în viitoarea sesiune un proiect de arondare, ținându-se cont de numărul preoților și al alegătorilor, și creind un cerc nou în Maramureș.

Pentru obținerea pentru cultul ortodox a bisericii universității, devenită proprietatea statului, se vor face intervenții la guvern, tot asemenea și pentru denunțarea concordatului.

Se aprobă rectificările făcute la distribuirea penziunilor în raport cu veniturile fondului de penziuni.

Înființarea „Fondului milelor“ se aprobă cu unanimitate, exprimându-se mulțumiri P. Sf. Sale pentru darul de 20.000 Lei ca bază de inițiere al acestui fond. Fondul se va augmenta din mijloacele ce se vor ivi.

Se aprobă cumpărarea imobilului din Str. Iașilor, cu 1,998.000 Lei, apoi bilanțul librăriei și tipografiei eparhiale, a căror fonduri se vor unifica.

Deputatul *Atanasie Bejan* prezintă bilanțul general al Consiliului eparhial, din care se constată că averea productivă a episcopiei se cifrează la suma de 37,842.281 Lei, Catedrala până în prezent a costat 54,629.711 Lei. Bugetul pe anul în curs se aprobă nemodificat.

Încheindu-se lucrările puse la ordinea zilei, P. Sf. Sa Episcopul *Nicolae Ivan*, rostește următorul cuvânt de închidere al Adunării eparhiale:

Domnilor deputați!

*Înainte de toate mulțumesc lui Dumnezeu că m'a învrednicit să pot conduce și această Adunare eparhială. La conducerea ei ați contribuit și dv. cu atitudinea demnă și obiectivă ce ați avut-o în cursul desbaterilor. Rezultatul ce l-am putut arăta dovedește că atât conducerea centrală cât și dife-
riții colaboratori au depus o muncă pricepută, pre-
gătind lucrările cât mai solid posibil. Cred că sun-
tem singura eparhie care prezintă Adunării sale
eparhiale un raport tipărit, în care se oglindește
întreagă activitatea depusă în cursul unui an și
rezultatele obținute. E o lucrare făcută deschis,
fără nici un ascunziș, așa după cum ne dictează
conștiința.*

*Vă mulțumesc pentru interesul arătat față de lucrările Adunării eparhiale, prezentându-Vă în număr așa de mare la această adunare de inau-
gurare a unui nou ciclu de șase ani.*

Rog pe bunul Dumnezeu ca cei veniți din afară să Vă întoarcă acasă în pace, continuând să fiți și pe mai departe străjerii credinței și bisericii noastre, că cei mai aleși fii ai ei, propoveduind pacea, credința și cultura neamului nostru, ca să poată ținea pas cu dezvoltarea celorlalte neamuri.

Dumnezeu să Vă binecuvânte pe toți.

În numele Adunării eparhiale, luând cuvântul deputatul *Dr. Ioan Matei*, răspunde următoarele:

Prea Sfințite, Vă admirăm opera admirabilă ce ați făcut aici în acești 12 ani în eparhia noastră, la o etate când alții de mult sunt retrași să se odihnească. Toate le-ați săvârșit cu o tinerețe și o voie de muncă cum pușini o au, pe care mulți o invidiază.

Eu cunosc activitatea tuturor eparhiilor și Vă declar că puține sunt în stare să prezinte în fața Adunărilor lor eparhiale un bilanț mai bogat de activitate, cum ni s'a prezentat nouă. Socotind cele ce s'au făcut până acum aici dela re'nvierea eparhiei, putem zice că este cea mai glorioasă pagină a istoriei bisericii noastre de după război.

Ați spus Prea Sfințite că trăim vremuri grele. Aceste vremuri grele sunt în bună parte provocate și de starea sufletească a popoarelor depărtate de biserică și de credința în Christos. Echilibrul sufletesc al oamenilor și totodată de îndreptare a stărilor grele, poate veni numai prin evanghelia lui Christos. În slujba acestui ideal trebuie să se pună în primul rând clerul și alături de el noi mireni, care suntem convinși că adevăratul cheag de consolidare și însănătoșare sufletească este biserica, care constatăm cu părere de rău că nu este prețuită cum ar trebui de către toți conducătorii țării noastre.

Vă făgăduim tot concursul și de aici înainte în munca ce veți depune spre binele și înaintarea scumpei noastre biserici. Bunul Dumnezeu să Vă dea deplină sănătate și la anul viitor să roștiți cuvântul de deschidere al Adunării eparhiale în noua catedrală.

Prea Sf. Sa este îndelung ovaționat.

Concertul corului mixt al episcopiei noastre.

În legătură cu Adunarea eparhială din Dumineca trecută, s'a aranjat Duminecă seara, în sala festivă a prefecturii din Cluj, un concert din partea corului mixt al episcopiei noastre, sub conducerea dlui prof. A. Bena. Membrii Adunării noastre eparhiale precum și publicul clujan au avut prilejul să asculte unul din cele mai măestru executate concerte, care ar putea rivaliza cu cele mai pretențioase manifestări artistice de acest fel din centrele artelor din apus.

Corul episcopiei noastre, alcătuit din cele mai selecte elemente muzicale, escelează prin frumusețea timbrului, prin volumul masiv și unitar, prin registrul clar al vocilor, o dicțiune perfectă și o disciplină muzicală desăvârșită.

Bagheta dlui A. Bena a știut scoate din ansamblul corului cele mai subtile nuanțe și să dea pieselor executate farmecul frumosului impecabil care să electrizeze publicul ascultător.

Programul concertului a fost alcătuit

din muzică religioasă și populară românească. Psalmul lui Bortneanski și Rugăciunea lui Kreutzer au fost redată în toată splendoarea lor evocatoare, a sentimentelor de purificare creștină.

S'au cântat apoi cântece populare compuse pentru cor mixt de N. Popovici, C. Porumbescu, Vidu, Chiriac, I. Mureșan, G. Dima și splendidele compoziții ale dlui A. Bena „La fântână” și „Pe cel deal”. Sentimentalismul și vioiciunea cântecelor noastre populare au fost stilizate cu măiestrie și redată cu o putere de expresie impunătoare. Melodiile vii cu vraja armoniei ce răsuflă din muzica acestor măestri ai artei românești, au fost redată în toată puterea lor de expresie caldă și mișcătoare.

Meritul principal revine măestrului A. Bena, care a știut utiliza talentul coristelor și coriștilor săi cu o destoinicie și pricepere de admirat.

Un cuvânt de laudă se cuvine solistelor dsoare Emilia Popovici (sopran) și Aurelia Ceteraș (alt) și dlor I. Avrămuț și P. Șendrea pentru precizia cu care și-au executat solurile din „Serenada” lui Porumbescu și „Sub răchită” de I. Mureșan. Iar membrele și membrii corului merită toată admirația noastră pentru zelul și stăruința neobosită precum și pentru sacrificiile făcute de dânsii din curata și sincera lor alipire față de biserica noastră.

Corul episcopiei noastre din Cluj, cu talentele și energiile de cari dispune și cu școala sa muzicală escelentă, sub conducerea culturii muzicale superioare a dlui prof. A. Bena, va deveni unul din primele elemente de forță culturală din acest oraș.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Robia babilonică.

„Într'adevăr, legea având umbra bunătaților viitoare, iar nu însăși icoana lucrurilor, nu poate nici odată — cu aceleași jertfe aduse neîncetat în fiecare an — să facă desăvârșiți pe cei ce se apropie”. Evrei 10, 1.

Istoria popoarelor din antichitate nu e altceva, decât o trebuincioasă pregătire pentru primirea Mântuitorului lumii. Din etapă în etapă aceste popoare au isbutit să întemeieze împărății mari și bine organizate și civilizațiuni înfloritoare. În mersul lor spre

culme credința religioasă a fost cel mai important factor. Dar aceasta religie nu era descoperirea întregă a lui Dumnezeu; ea era operă omenească; era focul sacru aprins de dorul omului după desăvârșire din schintea divină ascunsă în sufletul lui. Nenumărate generații au beneficiat de căldura acestui foc, nenumărate lucruri frumoase și utile s'au realizat prin energia ce a împrumutat-o oamenilor. Totuși, lucruri omenești fiind, ele trebuiau să dispară; oricât de sacru era focul credinței, el nu era destul de puternic, ca să se poată întemeia la adăpostul lui împărăția păcii sufletești. În cele din urmă civilizațiile din antichitate n'au servit la altceva, decât să dovedească, că pe drumul desăvârșirii omul nu poate merge singur, ci numai având alături de el descoperirea divină și ajutorul supranatural. De pe urma lor n'a rămas altceva, decât dorul fierbinte după un Mântuitor.

Oricât de mult Evreii au fost un popor „ales”, ceea ce a rămas de pe urma vieții lor naționale și de Stat, a fost tot numai dorul după un Mântuitor. Cu o mică deosebire: câtă vreme la celelalte popoare acest dor era un dor vag, nedefinit după mântuire, la Evrei el a luat formă definită în *mesianism*. Și dacă avântul religios al Indienilor s'a sfârșit într'un jalnic pesimism, iar a lumii greco-romane într'un tot așa de jalnic scepticism, ori într'o și mai jalnică amăgire în misterele dionisiace, — avântul religios al Evreilor a avut un sfârșit deopotrivă de vrednic de plâns ca al celorlalte popoare. Din ideile frumoase a lui Moisi, din credința vie, făcătoare de minuni a generațiunii, care a părăsit Egiptul, din faptele eroice a generațiunilor, cari au urmat dela Moisi până la Solomon nu s'a ales decât un formalism mort, un ritualism sec, o respingătoare beție de visuri deșarte.

Ce factori au determinat aceasta decădere? Decăderea e aceeași, care se poate constata și în Indii și în Grecia și la Roma și oriunde pe suprafața pământului; e moartea avântului religios și ea e determinată de același factor: neputința omului de a se ridica singur pe culmile spiritualității desbrăcate de materialism fără să renunțe la îndeplinirea îndatoririlor, pe cari i-le pune pe umăr viața pământească. Forma, în care se manifestează aceasta decădere, diferă

însă dela popor la popor și e determinată de factori istorici și de însușiri de rasă. La evrei ea a luat forma ritualismului sec și a mesianismului egoist. Dacă însă forma e alta, asta nu înseamnă, că e mai puțin ucigătoare decât pesimismul budhist ori scepticismul greco-roman; toate trei înseamnă același abiz, din care omenirea a putut fi scoasă numai prin mâna compătimitoare a lui Iisus.

Chamberlain datează originea iudaismului în forma respingătoare, cum îl cunoaștem din Talmud și din asprele cuvinte a lui Iisus, dela robia babilonică. Eliberați din robia egipteană, în Canaan au intrat numai izrailiteni născuți liberi și crescuți în spiritul lui Moisi. Întoarcerea din Babilon sub conducerea lui Ezdra și Neemia se aseamănă cu întoarcerea din Egipt numai întrucât și aceasta a fost o întoarcere din robie, încolo toate condițiile erau altele. Din Egipt Evreii au eșit împotriva voinței lui Faraon, o mică națiune dornică de libertate și mână de gândul de a întemeia o țară a ei; din robia babiloneană Evreii s'au întors în Canaan cu știrea și sprijinul regelui înduioșat de stăruința lor în credința strămoșească. Faptul, că au acceptat acest sprijin al regelui din Babilon, dovedește, că ei nu aveau gândul de a întemeia o țară liberă, de a reinvia strălucirea de altădată; în spre Canaan de astădată nu se întorcea un popor dornic de libertate politică, ci o *sectă religioasă*, care căuta un loc unde să-și poată exercita practicile religioase în voie. Astfel a luat ființă Statul „teocratic” — politicește o provincie tributară unor împărății, cari își disputau dreptul asupra ei — în care cultul religios fixat până în cele mai bagatele amănunte ținea locul de toate: credință, politică, drept, morală, știință, viață socială și hrană trupească. Cea mai teroristică stăpânire dintre câte a cunoscut vre-odată lumea.

Evreii vor fi suferit mult în robia babilonică, dar s'au întors de-acolo într'o și mai aspră robie babilonică de ordin sufletesc. Lucrul acesta n'ar fi fost cu puțință, dacă nu s'ar fi găsit chiar în legea lui Moisi germenii, cari, profitând de situația creată de împrejurările istorice, să provoace boala. Acești germeni erau separatismul și concepția de dreptate dela baza vieții morale.

Separatismul Evreilor era rezultatul firesc al concepției lor despre Dumnezeu. Evreii sunt prezentați ca singurul popor din anticitate cu credință monoteistă. Afirmatiunea e cam exagerată, deoarece n'a fost popor în lume, care să creadă altfel, decât într'un principiu unic la temeiul Universului. Pluralitatea de zei era numai felul *simbolic* de a vorbi despre manifestările multiple ale unuia și aceluiaș Dumnezeu. Cercetările au dovedit cu prisosință aceasta. Jehova la început a fost zeul local al Canaanului, dar nu eschidea de loc existența altor zei. Egoismul evreesc l-a făcut mai întâi mai puternic decât ceilalți și abia pe urmă singurul Dumnezeu. Dovadă pentru aceasta e faptul, că Jehova e conceput ca un Dumnezeu, care poartă de grijă *numai* poporului său „ales”. Credința aceasta ridica o barieră cu neputință de trecut între Evrei și celelalte popoare. Separatismul era deplin; orice amestec cu streinii era considerat un păcat greu; Evreul era dispensat de a avea vre-o considerație pentru alte neamuri. Bunul simț al poporului evreu a observat absurditatea acestei credințe, ea era însă așa de folositoare pentru ideia națională, încât cărturarii s'au luptat din răsuputeri pentru susținerea ei. Aceasta luptă este înfrățită drept luptă înverșunată împotriva idololatriei și se caracterizează prin interzicerea oricărui *simbolism* în cultul religios. Dar a despoia cultul de însemnătatea lui simbolică, înseamnă a-i răpi orice înțeles religios.

Astfel *cultul* mozaic a devenit *act juridic*; îndeplinirea condițiilor unui contract încheiat între Jehova și poporul său. Ce însemnătate avea un astfel de cult? El nu putea fi hrana sufletească de toate zilele, nu putea înviora sufletele obosite în lupta vieții; putea cel mult să întrețină credința fanatică într'un viitor strălucit.

Nu putem privi decât cu milă și compătimire eforturile de ordin religios ale Evreilor de după robia babilonică. Ele au izvorit dintr'un gând pios, dintr'o intențiune cinstită. Dar au dus la rezultat vrednic de plâns. Poate a fost necesară și aceasta ilustrare a neputinței omenești. Altfel poate lumea n'ar fi putut înțelege adevărul cuvintelor lui Iisus: „fără mine nu puteți face nimic”.

Pr. Ioan Goron.

CRONICĂ

8 Iunie, ziua de aniversare a venirii în țară și a urcării pe tronul României a *M. Sale Regelui Carol II*, s'a serbat la Cluj cu toată solemnitatea cuvenită. La ora 9¹/₂ pe estrada Teatrului Național s'a oficiat o Doxologie de către prot. stavrofor Dr. Seb. Stanca, prot. Dr. V. Sava, Laur. Curea, N. VasIU, D. Antal și protodiacon Dr. I. Vască. La serbare a asistat și P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, generalul Prodan, comandantul corpului de armată, V. Hodor, insp. gen. admin., Dr. Seb. Bornemisa, primarul orașului și reprezentanții celorlalte autorități. Dl general Prodan a cetit o cuvântare de însuflețită aniversare a zilei de 8 Iunie, apoi în continuare a vorbit foștilor voluntari ardeleni, chemați pentru a fi decorați. După decorare a urmat defilarea trupelor și a voluntarilor. — În cinstea aniversării aceleiași zile, după masă la ora 5 Soc. Șoimilor a aranjat o serbare sportivă în arena din parc. Dl Dr. Iuliu Hațegan, președ. Șoimilor, a rostit o foarte frumoasă cuvântare. Vremea ploioasă a împedecat desfășurarea serbării în toată amploarea.

Ziua Eroilor, împodobită cu o zi frumoasă cu soare, s'a putut serba cu întreagă pioasa solemnitate. De astă dată formarea cortegiului s'a făcut în fața Teatrului Național și a parcurs Str. Regina Maria, Piața Unirii, Str. Universității și prin cimitirul orașului a ieșit la cimitirul eroilor. În fața șefilor tuturor autorităților în frunte cu P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae, generalul Prodan, Dr. Bornemisa etc., a școalelor și trupelor, s'a oficiat un parastas, de către prot. Dr. Seb. Stanca, Dr. V. Sava, D. Antal, N. VasIU, pr. A. Mușat, protodiacon Dr. I. Vască. La ora 10¹/₂ s'a păstrat un minut de tăcere și pioasă contemplare. Au urmat trei frumoase cuvântări de vibrantă emoție, rostite de un delegat al armatei, unul al minorităților și unul al bisericii noastre, prin cuvântul prot. Dr. V. Sava, consilier eparhial, pe care pentru frumusețea ei o vom publica în numărul viitor al „Renașterii“.

Sfințirea bisericii din Berința, protopopiatul Cetății-de-piatră, se va face a doua zi de Rusalii (20 Iunie), de către P.

Sf. Sa *Dr. Ioan Stroia*, episcopul Armatei. Din centru va fi însoțit de prot. D. Antal, rev. eparhial și protodiacon Dr. I. Vască, rectorul Acad. teologice. Dacă vremea va fi favorabilă, se prevede o preafrumoasă serbare, pentru reușita căreia lucrează din răsuputeri pr. Gheorghe Gheție, așa după cum s'a ostenit și pentru ridicarea acestei frumoase biserici, cum în puține parohii avem.

În Săcelul Maramureșului s'a început zidirea unei noi biserici, mult așteptată de credincioși. Sfințirea fundamentului acestei biserici se va face cu toată solemnitatea în ziua de Duminecă, 12 Iunie c., de către prot. Dumitru Antal, revizor eparhial, delegatul Prea Sf. Sale.

Distribuirea premiilor pentru studiul religiei, de către Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, filiala Cluj, s'a făcut în cadrul unei reușite serbări, în ziua de Duminecă, 5 Iunie c., în sala Teatrului Național. În numele Prea Sf. Sale a vorbit prot. Dr. Seb. Stanca, cons. eparhial, arătând însemnătatea studiului religiei din punct de vedere al educației. Dna Zina Gh. Moroianu, prezidenta filialei, a salutat asistența și pe elevi. A mulțumit P. Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae și dlui Dr. A. Gociman, redactorul din Cluj al „Universului“ pentru darurile de cărți ce le-au făcut filialei, în vederea acestor premii. A urmat premiera alor 146 eleve și elevi dela toate școalele primare și secundare din Cluj, câte unul de fiecare clasă. Premianților li s'au distribuit cărți iar elevelor pe lângă cărți și câte o cruciuliță de argint cu lăntișor. A fost o serbare plină de neuitate emoții, în deosebi pentru cei ce au fost premiați. E o serbare care ar fi bine să fie introdusă în tot locul unde societatea ortodoxă are filială.

În casa episcopiei noastre din Sângeorz-băi, se închiriază camere pentru sezonul de vară preoților noștrii și familiilor lor, cari voesc să-și vadă de sănătate. Costul unei camere bine mobilată și cu lingerie este de 50 Lei la zi, iar fără lingerie 30—40 Lei la zi. Cei ce voesc să închiriese camere se vor adresa la pr. Victor Susa, în Năsăud. Plata camerelor se va putea face și prin reținere din salariu. — Apa minerală „Hebe“ dela Sângeorz-băi este

foarte vindecătoare în boale de stomac, intestine, beșică și ficat, primind numirea de Carlsbadul românesc. Traiul este ieftin și se poate pregăti și acasă. Gară în localitate.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 171—1932.

(13) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a *Pădureni*, din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Dotația dela Stat, conf. cvalificațiunii.
2. Locuință în natură cu supraedificările necesare și grădină cu pomi.
3. Sesiune parohială 11 jug. arător și fânaș și drept de pășunat.
4. O litră de cucuruz dela fiecare fum (circa 80 case) din care compete $\frac{1}{3}$ pe cantor și $\frac{1}{10}$ pe sfânt, precum și câte o zi de lucru dela fiecare casă, cari privesc numai pe preot.
5. Stola îndatinată.
6. Impozitele după realități le supoartă preotul.

Reflectanții își vor înainta cererea cu documentele prescrise oficiului protopopesc subsemnat și cu prealabila încuviințare se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără de care act nu vor putea fi luați în candidare.

Turda, la 2 Iunie 1932.

Oficiul protopopesc în conțelegere cu Cons. parohial.

Iovian Murășianu, protopop.

Nr. 234—1932.

(12) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a *Poiana-Ampoiului*, protopopiatul Alba-Iulia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în oficiosul „Renașterea“:

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat, conf. cvalificațiunii.

2. Casă parohială corăspunzătoare și grădină de 1400 st. p.

3. Stola obicinuită în parohie.

4. Câte una ferdelă de cucuruz sfârmit și una zi de lucru dela cca 100 familii.

5. Lemne de foc de pe un teritor de cca 250 st. p. pe an, din pădurea bisericii.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile concursuale Oficiului nostru protopopesc, în terminul deschis, iar cu prealabila noastră încuviințare, se pot prezenta în timpul potrivit și îngăduit de lege, în parohie, spre a cânta, predica, eventual a liturghisi și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor avea să prezinte și un act de învoire dela P. Sf. nostru Episcop.

Alba-Iulia, la 1 Iunie 1932.

Oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu membrii Consiliului parohial.

Alexandru Baba, protopop.

Nr. 227—1932.

(11) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de preot, devenit vacant prin moartea preotului Ioan Arcaș, în parohia de clasa II-a *Miluan*, protopopiatul Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu supraedificate și grădină de legumi.

2. 42 jug. 1358 st. p. sesiune parohială.

3. Una zi de lucru dela fiecare familie.

4. Stolele uniformizate și statorite pe teritorul tractului Unguraș.

5. Salarul dela Stat.

Reflectanții — în terminul deschis — își vor înainta oficiului nostru cererile de concurs instituite cu toate documentele re-cerute și cu avizul nostru se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii, însă fără încuviințare dela Prea Sfințitul nostru Episcop nu vor putea figura pe lista candidaților.

Unguraș, 27 Mai 1932.

În înțelegere cu Consiliul parohial din Miluan.

I. Ghiurițan, protopop.